

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง “จิตศรัทธาธรรมในมิติของทุนทางสังคมเพื่อการพัฒนาศักยภาพของประชาชนในการพึ่งพาตนเอง” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาพรวม ความเป็นมา ความเชื่อและทัศนคติ ความสำคัญเบื้องต้น ที่เกี่ยวกับองค์ศรัทธาธรรม โดยศึกษาศรัทธาธรรมในฐานะของทุนทางสังคม ความสัมพันธ์ของจิตศรัทธาธรรมในฐานะของทุนทางสังคมกับการพัฒนาศักยภาพในการพึ่งพาตนเองของประชาชน จากผู้ค้าวัตถุมงคลจิตศรัทธาธรรมเป็นอาชีพหลัก ผู้ค้าวัตถุมงคลจิตศรัทธาธรรมเป็นอาชีพเสริม ผู้ประกอบธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับจิตศรัทธาธรรม ผู้ใช้และประชาชนทั่วไป รวมทั้งผู้มีความเกี่ยวข้องเป็นพิเศษกับจิตศรัทธาธรรม ในจังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพโดยใช้แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์เชิงลึก ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

ลักษณะของทุนทางสังคมที่มีอยู่ในองค์ศรัทธาธรรม เป็นผลมาจากการให้คุณค่า ความเชื่อ ทัศนคติ โดย ทำวศรัทธาธรรม ซึ่งเป็นเทพารักษ์สถิต ณ ประตูทางขึ้นลานประทักษิณ พระมหาธาตุเมืองนครฯ มีทุนทางสังคมอยู่ในองค์ศรัทธาธรรมอย่างครบถ้วน ประกอบด้วย การมีศาสนธรรม คุณธรรมและจริยธรรม การมีส่วนร่วมกระตุ้นให้เกิดความมีสำนึกในท้องถิ่น การใช้ความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น การใช้ทรัพยากรบุคคลและเครือข่ายบุคคล การใช้ทุนทางทรัพยากรธรรมชาติและ การดำรงวิถีชีวิตวัฒนธรรมและอัตลักษณ์ของชุมชน การใช้ศรัทธาธรรมในฐานะของความเป็นทุนทางสังคม มี 3 รูปแบบ คือ 1) การใช้ศรัทธาธรรมที่ก่อให้เกิดการขยายตัวทางเศรษฐกิจและรายได้ของประชาชน 2) การใช้ศรัทธาธรรมที่ส่งผลต่อการพัฒนาสังคมและคุณภาพชีวิตของประชาชน และ 3) การใช้ศรัทธาธรรมที่ส่งผลต่อการเข้าถึงปัจจัยในการดำรงชีวิตหรือต้นทุนอื่น ๆ การใช้ทุนทางสังคมของผู้ศรัทธาธรรม เพื่อนำไปสู่การพัฒนาศักยภาพในการพึ่งพาตนเองและความเป็นอยู่ของบุคคล คราวเรือน พบว่า มี 2 รูปแบบ คือ 1) การพึ่งพาตนเองในแง่อาชีพและรายได้ 2) การพึ่งพาตนเองในแง่ของความเชื่อและกำลังใจ

ข้อเสนอแนะจากการศึกษา ในการใช้ศรัทธาธรรมเพื่อการพัฒนาตนเอง ผู้ศรัทธาธรรมควรมีวิธีการในการใช้ประโยชน์จากองค์ศรัทธาธรรมในการพัฒนาศักยภาพและการพึ่งพาตนเอง ไม่ว่าจะเป็นด้านอาชีพและรายได้ รวมถึงเพื่อความเชื่อและกำลังใจ อันจะเป็นการใช้ประโยชน์จากทุนทางสังคมอย่างคุ้มค่าและยั่งยืน นอกจากนี้ ควรให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะจังหวัดนครศรีธรรมราช ส่งเสริมการจัดทำชุดความรู้ในเชิงประวัติศาสตร์ที่ถูกต้องเพื่ออธิบายถึงต้นกำเนิดและที่มาของทุนทางสังคมในท้องถิ่น อย่างมีเหตุผลเพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันของผู้ศรัทธาต่อไป

Abstract

The objective of the research “Chatukham Rammathep as social capital for the development of people’s potentials for self-reliance” is to study the overall concept of Chatukham Rammathep including its origin, beliefs, attitudes and primary significance as social capital capable of developing people’s potentials for self-reliance. The sample population consists of people who sell Chatukham Rammathep amulets as primary and supplementary sources of income, operators of businesses that have something to do with Chatukham Rammathep, users and the general public as well as people in the province of Nakhon Si Thammarat who have special connections with Chatukham Rammathe. This is a qualitative research based on questionnaires and in-depth interviews. The results are as follows:

Chatukham Rammathep is the names of deities that guard the relics enshrined in the Great Stupa in Nakhon Si Thammarat. The social capital of the deities, therefore, lies fully in the value attribution, beliefs and attitudes towards the deities, comprising religious, moral and ethical aspects, raising of local consciousness, use of local knowledge and wisdom, use of human resources and inter-personal network, use of natural resources, as well as cultural lifestyle and community identity. There are three uses of Chatukham Rammathep as social capital: 1) as a tool for economic expansion and income generation for the people, 2) as a tool for social development and improved quality of life of the people, and 3) as a tool to create better access to various factors that affect the people’s lifestyle or other kinds of capital. Regarding the use of social capital by the Chatukham Rammathep believers for better self-reliance and family livelihood, there are two patterns: 1) self-reliance in livelihood and income generation and 2) self-reliance in the faith and moral support.

The research recommends that the believers should make use of Chatukham Rammathep to develop their potentialities for and self-reliance in livelihood, income generation, faith and moral support. Such use of social capital will be worthwhile and more sustainable. In addition, attempts should be made to involve various responsible agencies, especially the province of Nakhon Si Thammarat, to develop a knowledge package providing the accurate and rational historical background and origin of such local social capital for the believers of Chatukham Rammathep.